

Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě
Partyzánské náměstí 2633/7
Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava
Centrum hygienických laboratoří

Stanovisko NRL k obdržnému dotazu č. 13 (2023)

Dotaz:

Dobrý den,

nemáte prosím informaci jakým způsobem správně osvětlit vězeňskou celu.

V ČSN EN 12464-1 se tato problematika neřeší. Nakonec je to logické, když se jedná o normu řešící osvětlení pracovišť.

Bohužel jsem na jinou normu, která by to řešila, zatím nenarazil. Nebo má vězeňská služba na tuto otázku pouze svůj interní předpis. Nevíte?

Velice děkuji za případnou informaci.

S pozdravem

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Odpověď:

NRL pro osvětlení oslovila **Generální ředitelství vězeňské služby** s dotazem na existenci interního předpisu týkajícího se osvětlení cel ve věznicích. **Zde je odpověď:**

Dobrý den,

na základě Vašeho dotazu ohledně osvětlení ve věznicích. Zasilám požadované informace. Vězeňská služba ČR nemá na danou problematiku interní předpis. Řídí se veřejnými vyhláškami a normami. Osvětlení je upraveno v ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů - **cely musí být** denně dostatečně větrány, vytápěny a **osvětlovány podle obecně platných norem**, přičemž v době od večerky do budíčku lze v odůvodněných případech užívat tlumené osvětlení.

S pozdravem

Ing. Andrea Roučková
sekretariát ředitelky
odbor logistiky

Stanovisko NRL pro osvětlení:

Ve vazbě na výše uvedené **závazné** stanovisko opřené o vyhlášku Ministerstva spravedlnosti, je nutné při stanovení požadavků na osvětlení cel pokračovat s aplikací **závazné** Stavební vyhlášky. Stavební vyhlášky (od roku 1998) až po dnes platnou č. 268/2009 Sb. v platném znění říkají, že:

§ 11

Denní a umělé osvětlení, větrání a vytápění

(1) U nově navrhovaných budov musí návrh osvětlení v souladu s normovými hodnotami řešit denní, umělé i případné sdružené osvětlení, a posuzovat je společně s vytápěním, chlazením, větráním, ochranou proti hluku, prosluněním, včetně vlivu okolních budov a naopak vlivu navrhované stavby na stávající zástavbu.

(2) Obytné místnosti musí mít zajištěno denní osvětlení v souladu s normovými hodnotami.

(3) Obytné místnosti musí mít zajištěno dostatečné větrání venkovním vzduchem a vytápění v souladu s normovými hodnotami, s možností regulace vnitřní teploty.

(4) V pobytových místnostech musí být navrženo denní, umělé a případně sdružené osvětlení v závislosti na jejich funkčním využití a na délce pobytu osob v souladu s normovými hodnotami.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že elektrické (umělé) osvětlení **musí** být navrženo v souladu s normovými hodnotami. **Je tedy nutné stanovit pod vliv, které normy elektrické osvětlení vězeňských cel spadá.**

Cely patří mezi pobytové místnosti. Pro pobytové místnosti platí vyhláška č. 6/2002 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb. Světlo tam však žádné limity ani odkaz na platnou technickou normu nemá.

Některé požadavky na elektrické osvětlení pobytových místností jsou stanoveny v **ČSN EN 12464-1**. Ta je **zezavázněna, ale pouze pro pracoviště**. Pokud tedy bude požadavek vězeňské služby takový, že na celách lze vykonávat pracovní činnosti, jež by mohly odpovídat níže uvedeným specifikacím, **musí** se projektant opřít o ČSN EN 12464-1.

Tabulka 1: Specifikace činností z ČSN EN 12464-1, které by mohli odpovídat požadavkům na celách

Tabulka 10 – Společné prostory uvnitř budov – Místnosti pro odpočinek, hygienu a první pomoc

Ref. číslo	Druh místa zrakového úkolů/činností	\bar{E}_m lx		U_0	R_0	R_{UGL}	$\bar{E}_{m,z}$ lx	$\bar{E}_{m,wall}$ lx	$\bar{E}_{m,ceiling}$ lx	Zvláštní požadavky
		požadovaná ^a	upravená ^b							
10.2	odpočívárny	100	200	0,40	80	22	50	50	30	
10.3	místnosti pro tělesná cvičení	300	500	0,40	80	22	100	100	75	

Tabulka 47 – Zdravotnické prostory – Lůžkové pokoje, porodní oddělení

Ref. číslo	Druh místa zrakového úkolu/činnosti	\bar{E}_m lx		U_0	R_a	R_{UGL}	\bar{E}_{mz} lx	\bar{E}_{mwall} lx	$\bar{E}_{mceiling}$ lx	Zvláštní požadavky
		požadovaná ^a	upravená ^b							
47.1	celkové osvětlení	100	200	0,40	80	19	50	50	30	Osvětlenost v úrovni podlahy. Osvětlení stěn má být regulovatelné. Jasnost místnosti viz 6.7.
47.2	osvětlení pro čtení	300	750	0,70	80	19	100	100	75	Osvětlení má být regulovatelné, viz 6.2.4, a omezené na jednotlivá lůžka.

Pokud projektant nebude mít k dispozici požadavky zadavatele o práci na celách, může se při návrhu osvětlovací soustavy elektrického osvětlení opřít o požadavky na osvětlování bytů, která je obecně méně přísná. Jedná se o normu ČSN 73 4301 ZMĚNA 4 Obytné budovy, tabulka B.1, 5 – Celkové osvětlení obytné místnosti. Samotná tato norma jako celek není zezavázněna, nicméně na ní lze nahlížet jako na minimální akceptovatelnou variantu elektrického osvětlení na celách podle výše uvedených závazných vyhlášek a tudíž lze na tento minimální požadavek nahlížet jako na **závazný**.

Tabulka 2: Specifikace činností z ČSN 73 4301, které by mohli odpovídat požadavkům na celách

Tabulka B.1 – Nejnižší požadované hodnoty \bar{E}_m , UGR_L a R_a

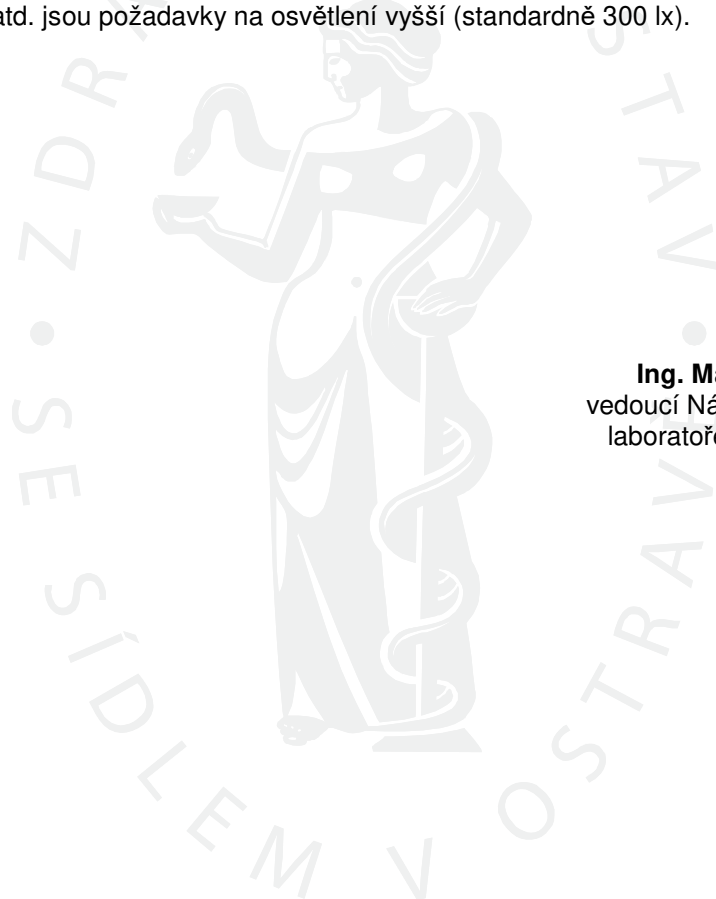
Prostor		Udržovaná osvětlenost \bar{E}_m (lx)	Index oslnění UGR_L	Index podání barev R_a	Výška vodorovné srovnávací roviny nad podlahou (m)
5	Celkové osvětlení obytné místnosti (které se ještě doplňuje místním osvětlením)	50	22	80	0.85

Doporučení NRL pro návrhy elektrického osvětlení na celách:

Pokud nebude vznesen požadavek na práci na celách, tak se doporučujeme opřít o ČSN 73 4301 a hodnotu udržované osvětlenosti 50 lx. Zde je nutné ještě brát v potaz požadavek na místní osvětlení (lampička na čtení,).

Pokud budou požadavky zadavatele vyšší, nebo nebude možné mít na cele ještě místní osvětlení, tak je nutné se opřít o normu ČSN EN 12464-1 na celkové osvětlení v lůžkových pokojích. V tomto případě je tedy nutné navrhnout celkové osvětlení na udržovanou hodnotu osvětlenosti 100 lx. Dovolujeme si upozornit i na nutnost zakomponování požadavku na regulovatelnost osvětlovací soustavy, která nabývá v noci na celách ještě zvláštního bezpečnostního významu. I v tomto případě, je nutné upozornit na fakt, že pro čtení, cvičení atd. jsou požadavky na osvětlení vyšší (standardně 300 lx).

S pozdravem

Ing. Martin Demel
vedoucí Národní referenční
laboratoře pro osvětlení